

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

HEINÄKUUN 15. JA 16. PÄIVÄNÄ 2020 PIDETTY 553. TÄYSISTUNTO (HYBRIDIKOKOUS)

Päätöslauselma aiheesta ”Euroopan komission vuoden 2021 työohjelmaa koskeva komitean kannanotto sen laatimisesta vastanneen väliaikaisen ryhmän työn pohjalta”

(2020/C 364/01)

Esittelijät: **Petr ZAHRADNÍK**

Stefano PALMIERI

Jan DIRX

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 15. ja 16. heinäkuuta 2020 pitämässään täysistunnossa (kesäkuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan päätöslauselman äänin 140 puolesta, 15 vastaan ja 17:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1 Kuten ETSK totesi päätöslauselmassaan ehdotuksistaan covid-19-kriisin jälkeisestä uudelleenrakentamisesta ja elpymisestä ⁽¹⁾, se suhtautuu erittäin myönteisesti Euroopan komission ehdottamaan Next Generation EU -suunnitelmaan ja komission ehdotukseen EU:n vuosien 2021–2027 kokonaistalousarviosta ja tukee niitä täysin. Komitea toivoo ja odottaa, että komission näissä suunnitelmissa esittämät suuntaviivat sisällytetään täysimääräisesti ja konkreettisesti komission vuoden 2021 työohjelmaan, ottaen huomioon, että koronaviruskriisin jälkeen tarvitaan elvytystä ja uudelleenrakentamista.

1.2 ETSK katsoo, että työohjelmassa olisi keskityttävä uudelleenrakentamiseen ja taloutemme ja yhteiskuntamme kehittämiseen ja että työohjelman olisi perustuttava seuraaviin periaatteisiin: ihmisoikeuksien, sosiaalisten oikeuksien, demokraattisten arvojen ja oikeusvaltioperiaatteen suojeleminen, sisämarkkinoiden koko potentiaalinen hyödyntäminen, kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen, kiertotalouden toteuttaminen ja ilmastoneutraaliuden saavuttaminen EU:ssa viimeistään vuoteen 2050 mennessä sekä hyvän hallinnon ja demokraattisen vastuuvollisuuden varmistaminen.

1.3 ETSK korostaa, että komission valitsemat kuusi päätavoitetta (Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, Euroopan digitaalinen valmius, ihmisten hyväksi toimiva talous, vahvempi EU maailmannäyttämöllä, eurooppalaisen elämäntavan edistäminen ja uutta vauhtia eurooppalaiselle demokratialle) muodostavat vahvan kehyksen vuoden 2021 työohjelman valmistelemista varten. Investointeja ja niiden vauhdittamistarvetta olisi ehkä painotettava selvemmin, myös parhaillaan

⁽¹⁾ Päätöslauselma covid-19-kriisin jälkeisestä ajasta (EUVL C 311, 18.9.2020, s. 1).

hyväksyttävien toimenpiteiden ansiosta. EU:n elpymissuunnitelmaa koskevassa komission tiedonannossa⁽²⁾ annetaan jonkin verran tietoa tulevasta työohjelmasta. Lisäksi uusia ehdotuksia käsitellään komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin syyskuussa unionin tilasta pitämässä puheessa ja Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetussa aiekirjeessä. ETSK arvostaa myös vuoden 2020 mukautettua työohjelmaa, jossa on reagoitu covid-19-kriisiin ja jossa voitaisiin esittää arvioita tilanteen kehittymisestä lähitulevaisuudessa.

1.4 ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan komissio mukautti vuoden 2020 työohjelmaansa osana Euroopan elpymistä, jotta voitiin ryhtyä toimenpiteisiin koronaviruspandemian vuoksi. Komissio määritteli työnsä painopisteet uudelleen ja asetti Euroopan elpymisen ja häiriönsietokyvyn edistämistä varten tarvittavat toimet etusijalle samalla kun se sitoutui yhä toteuttamaan lippulaivahankkeensa, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja digitaali-strategian, sillä ne ovat keskeisen tärkeitä Euroopan talouden uudelleenkäynnistämistä ja paremmin häiriöitä sietävän, kestävämmän, oikeudenmukaisemman ja vauraamman Euroopan rakentamista varten. Komitea panee merkille, että yhdeksän aloitteen toteuttaminen on lykätty vuoteen 2021.

1.5 ETSK toivoo erityisesti nykyisessä maiden välisen yhteistyön tärkeyden osoittaneessa kriisitilanteessa, että käynnisteillä oleva Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi johtaa EU:n toimielinrakenteen vahvistamiseen ja syventämiseen ja todella uudistaa EU:n hanketta niin, että unioni kykenee vastaamaan tulevien vuosikymmenten tuomiin haasteisiin. Komissio voi näin ollen luottaa siihen, että komitea tukee sitä täysimääräisesti.

1.6 ETSK on vakuuttunut siitä, että elpymisprosessi ja talouden ja yhteiskunnan uudelleenrakentaminen ovat mahdollisia vain kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja työmarkkinaosapuolten aktiivisen osallistumisen pohjalta.

1.7 Komitea esittää seuraavassa vuoden 2021 työohjelmaa koskevat konkreettiset ehdotuksensa komission kuuden päätavoitteen mukaisesti.

2. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

2.1 Vihreän kehityksen ohjelma

2.1.1 Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa voidaan pitää myös tehokkaana työkaluna, jonka avulla talous saadaan uudelleen käyntiin tekemällä mittavia investointeja, jotka tukevat Euroopalla edessään olevia tarvittavia rakennemuutoksia. Tältä kannalta tarkasteltuna sen voidaan katsoa tarjoavan mahdollisuuden tukea pitkäaikaisempaa taloudellista elpymistä. Se edellyttää Euroopalta uutta yksimielisyyttä siitä, että tätä tarkoitusta varten keskitetään riittävät julkiset ja yksityiset taloudelliset resurssit ja hyväksytään uusi hallintotapa, jonka avulla se voidaan panna onnistuneesti täytäntöön.

2.1.2 ETSK kannattaa painokkaasti siirtymistä kiertotalouteen. ETSK on tukenut aktiivisesti alalla tähän mennessä toteutettuja kunnianhimoisia politiikkoja sitoutumalla Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumiin. Resurssitehokkuuden osalta komitea on vaatinut jo pitkään komissiota muun muassa tarkastelemaan uudelleen ekologista suunnittelua koskevaa lainsäädäntöä ja asiaankuuluvaa tuotepolitiikkalainsäädäntöä ja sisällyttämään resurssitehokkuusvaatimukset vaiheittain osaksi tuotesuunnittelua sekä peräänkuuluttanut uusia julkisia hankintamenettelyjä, jotta voidaan tukea kiertotalouden tuotteita ja uusia liiketoimintamalleja, ottaen samalla huomioon covid-pandemian jälkeiset talousolosuhteet ja muutoksen todellinen toteutettavuus.

2.1.3 ETSK panee merkille, että muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamisesta annetun direktiivin uudelleentarkastelu on lykätty vuoteen 2021. Uudelleentarkastelun tarkoituksena on parantaa muun muassa ympäristönäkökohtiin, kuten biodiversiteettiin, liittyvien muiden kuin taloudellisten tietojen laatua ja kattavuutta. ETSK katsoo, että veropolitiikkoja olisi yleisesti ottaen uudistettava ilmastotavoitteiden mukaisesti ja että verojärjestelmissä ja hinnoittelussa olisi otettava huomioon ympäristökustannukset, kuten biodiversiteetin väheneminen. Tämän olisi kannustettava tekemään muutoksia kansallisiin verotusjärjestelmiin verotaakan siirtämiseksi työstä saasteisiin, alihinnoiteltuihin resursseihin ja muihin ulkoisiin ympäristövaikutuksiin. Käyttäjää maksaa -periaatetta ja saastuttaja maksaa -periaatetta on sovellettava ympäristön pilaantumisen torjumiseksi ja korjaamiseksi.

2.1.4 ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että biodiversiteetti sisällytetään osaksi kaikkia politiikanaloja, kuten vuoteen 2030 ulottuvaa EU:n biodiversiteettistrategiaa koskevassa tiedonannossa⁽³⁾ on ilmaistu. ETSK pitää myönteisenä, että komissio ottaa käyttöön uuden eurooppalaisen biodiversiteettiä koskevan hallintokehityksen. Se auttaa kartoittamaan velvollisuudet ja sitoumukset ja laatimaan täytäntöönpanoa ohjaavan etenemissuunnitelman. Tämä hyödyttää sekä YMP:tä että Euroopan elintarvikejärjestelmää ja voisi siten tehdä niistä kestävämpiä. Komissio ottaa käyttöön osana tätä

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1590732521013&uri=COM:2020:456:FIN>

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX%3A52020DC0380>

täytäntöönpanoa seuranta- ja tarkastelumekanismiin, joka sisältää selkeät sovitut indikaattorit, joiden avulla voidaan arvioida säännöllisesti edistymistä ja määrittää tarvittaessa korjaavat toimet. Tätä mekanismia on hyödynnettävä ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnissa ja talouspolitiikan eurooppalaisessa ohjausjaksossa.

2.1.5 ETSK suhtautuu myönteisesti eurooppalaiseen ilmastolakiin, jossa vahvistetaan oikeudellisesti sitova EU:n laajuinen yhteinen tavoite kasvihuonekaasupäästöjen nollassa saavuttamisesta vuoteen 2050 mennessä ja määritetään kehys tämän tavoitteen saavuttamista varten. ETSK pitääkin ehdotusta eurooppalaisesta ilmastolaista yhtenä välineistä, joilla voidaan edistää Euroopan talouden toivottua ja tarpeellista uudelleenrakentamista ⁽⁴⁾. Komissio aikoo syyskuuhun 2020 mennessä tarkastella uudelleen vuoteen 2030 asetettua unionin ilmastotavoitetta ilmastoneutraaliustavoitteen valossa ja tutkia vaihtoehtoja uudeksi vuodelle 2030 asetettavaksi päästövähennystavoitteeksi, jonka mukaan päästöjä vähennetään 50–55 prosenttia vuoden 1990 päästötasoihin verrattuna, sekä esittää vastaavat lainsäädäntöehdotukset vuoden 2021 puoliväliin mennessä. ETSK kehottaa komissiota valitsemaan vuoteen 2030 asetetun 55 prosentin vähimmäispäästövähennystavoitteen sekä esittämään vastaavia lainsäädäntöehdotuksia, jotta se kykenee osaltaan vastaamaan valtavaan globaaliin tarpeeseen vähentää päästöjä ⁽⁵⁾.

2.1.6 Kaikkien kansalaisten osallistuminen kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, järjestöjen ja verkostojen kautta mahdollistaa talouden ja yhteiskunnan todellisen uudistamisen. Jäsenvaltioiden ja EU:n onkin varmistettava, että ketään – etenkin haavoittuvimmassa asemassa olevia – ei unohdeta tässä monitahoisessa prosessissa.

2.1.7 Ilmastotoimet ja sitoutuminen kestäväan kehitykseen on asetettava etusijalle elvytys- ja jälleenrakennuspolitiikoissa, jotka eivät saa enää lukita EU:ta tulevaisuudessa runsaaseen hiilen käyttöön perustuvaan linjaan.

2.1.8 Monivuotisessa rahoituskehityksessä on lisättävä ja kohdennettava riittävästi rahoitusta investointitarpeisiin, jotta voidaan toteuttaa todellinen ja perusteellinen vihreä siirtymä. Lisäksi on tärkeää priorisoida myös jatkossa muita ympäristöasioita, kuten maaperän sekä maa- ja merialueiden suojele, eikä niitä pidä heikentää covid-19-kriisin seurauksena.

2.1.9 Energiavarmuutta ja yhteiskunnan häiriönsietokykyä on parannettava edelleen kaikilla tasoilla esimerkiksi rakennusten kunnostamista koskevien ohjelmien avulla. Rajatylittävä energiayhteistyö ja EU:n alueen yhteenliittymät ovat yhä tärkeitä, kuten on myös tarve edistää energihuollon monipuolistamista esimerkiksi siten, että käytettävissä olisi laajempi valikoima uusiutuvia energialähteitä ja energian varastointiratkaisuja.

2.1.10 Uusiutuvan energian ja vähähiilisen sähkön käytön lisääminen sähköistämällä edelleen fossiilipohjaisiin energialähteisiin perustuvia toimialoja tarjoaa tilaisuuden vauhdittaa EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista. Kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat ovat tärkeä askel energiaunionin ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman varmistamisessa.

2.1.11 Liikennealaan on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta eurooppalaisessa ilmastolaissa vahvistettu tavoite ilmastoneutraalista EU:sta voidaan saavuttaa vuoteen 2050 mennessä. Alan hiilidioksidipäästöt kasvavat edelleen, mutta liikenteen päästöjä on vähennettävä 90 prosenttia vuoteen 2050 mennessä ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

2.1.12 ETSK on kehottanut laatimaan vuoden 2020 jälkeistä aikaa varten päivitetyn EU:n metsästrategian osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Tässä uudessa strategiassa voitaisiin tarkastella tulevaisuudennäkymiä vuoteen 2050 asti. Metsien, metsätalouden ja metsäteollisuuden merkitys näiden tavoitteiden saavuttamisessa olisi tunnustettava kaikilla aloilla, ja sen olisi johdettava optimoituneen monialaisen yhteistyöhön.

2.1.13 ETSK katsoo, että sopeutumistoimien avulla voitaisiin edistää merkittävästi kestäväan siirtymän sekä covid-19:n jälkeisen elvytyksen oikeudenmukaisempaa toteutusta. Yhteisöjä ja alueita, jotka kärsivät ilmastomuutoksen haittavaiikutuksista keskimääräistä enemmän, olisi autettava puuttumaan näihin vaikutuksiin ja havaittuihin riskeihin. Tämä koskee erityisesti yhteisöjä ja alueita, joiden nykyiset ja aiemmat kasvihuonekaasupäästöt ovat keskimääräistä pienemmät.

⁽⁴⁾ Valmisteilla oleva asiakokonaisuuteen NAT/784 kuuluva lausunto – Eurooppalainen ilmastolaki (ks. tämän virallisen lehden sivu 143).

⁽⁵⁾ Ks. alaviite 4.

2.1.14 ETSK arvostaa sitä, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa on käsitelty komission mukautetussa vuoden 2020 työohjelmassa riittävästi ja melko tasapainoisesti sen keskeisissä osissa. Siinä korostetaan erityisesti, että huomiota kiinnitetään ensisijaisesti kestävästi siirtymän rahoittamiseen, erityisesti Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmaan ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon. Myös muut mukautetussa työohjelmassa mainitut tärkeät alat, kuten kestävä ja älykäs liikkuminen, kestävä tuotanto ja kulutus, kestävät elintarvikejärjestelmät ja hiilen käytöstä luopuminen energia-alalla, ovat tämän tavoitteen kannalta varsin tärkeitä painopistealoja. ETSK uskoo, että näihin aloitteisiin keskitytään myös komission vuoden 2021 työohjelman painopisteissä.

2.2 Investointiprioriteetit

2.2.1 Elpymissuunnitelmiin investoiduilla julkisilla varoilla olisi autettava paitsi EU:n talouden ja yhteiskunnan elpymistä myös tulevien häiriöiden vaikutusten huomattavaa vähentämistä investoimalla häiriönsietokykyiseen, osallistavaan ja ilmastoystävälliseen talouteen (eli niin sanottuun hyvinvointitalouteen).

2.2.2 EU:n kestävästi rahoituksen luokitusjärjestelmän olisi ohjattava julkisia ja yksityisiä investointeja koko elpymisen ajan, jotta voidaan vauhdittaa siirtymistä saastuttavilta aloilta vihreille aloille.

2.2.3 On varmistettava, että uudessa monivuotisessa rahoituskehityksessä osoitetaan merkittävästi resursseja kestävästi kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa ja ilmastomuutoksen torjuntaa varten samalla kun näihin tavoitteisiin haitallisesti vaikuttava rahoitus (esim. fossiilisten polttoaineiden rahoitus) lopetetaan asteittain.

2.2.4 Euroopan taloudessa on vallinnut investointivaje suurimman osan kuluneesta vuosikymmenestä vuoden 2009 kriisin jälkeen. Investointien elvyttäminen on välttämätöntä riittävän vakaalle tasolle pääsemiseksi. ETSK suhtautuu siksi myönteisesti elpymissuunnitelmaa koskevaan ehdotukseen, joka on esitetty suurimmilta osin Next Generation EU -ohjelmassa ja sen pilareissa sekä mukautetussa vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehityksessä. Next Generation EU -ohjelmaa voidaan pitää poikkeuksellisenä mutta myös tarpeellisenä ja kiireellisenä askeleena EU:n investointiympäristön parantamiseksi. Tätä asiaa on käsitelty enemmän esimerkiksi asiakokonaisuuteen ECO/523⁽⁶⁾ kuuluvassa ETSK:n lausunnossa.

2.2.5 ETSK panee merkille, että investoinnit eivät sisälly komission vuoteen 2024 asti ulottuvan toimikauden poliittisiin tavoitteisiin ja että erityisten aloitteiden osalta investoinnit eivät ole asianmukaisesti edustettuina mukautetussa vuoden 2020 työohjelmassa. ETSK suosittelee siksi komissiota sisällyttämään vuoden 2021 työohjelmaansa investointeihin perustuvia aloitteita, kuten toimia, joilla mobilisoidaan yksityisiä investointeja, jotka tukevat EU:n tulevaa kestävästi taloudellista kehitystä.

3. Euroopan digitaalinen valmius

3.1 Koronaviruskriisi osoittaa, että digitaalinen vallankumous on tärkeä osa yhteiskuntiemme kriisinsietokyvyn parantamista. On ensiarvoisen tärkeää investoida keskeisten palvelujen digitalisointiin ja parantaa valtiiovallan, lainsäätäjien ja julkisten laitosten valmiuksia tarjota palvelujaan kriisin aikana. Samalla on tiedostettava, että digitaaliteknologia on väline, ei lopullinen tavoite. Meidän on otettava julkisesti haltuun digitaaliteknologioita ympäröivät puitteet ja ohjattava niitä kohti korkeita kestävyysvaatimuksia, joihin kuuluvat myös vahvat demokraattiset ja teknologiset suojaustoimet, joiden ohella toteutetaan kustannuksiin ja tietämykseen liittyviä tukitoimenpiteitä niin, että ketään ei jätetä jälkeen. Tähän sisältyy esteettömyyttä koskevan eurooppalaisen säädöksen mukaisesti tarve varmistaa, että digitaalinen vallankumous takaa esteettömyyden EU:n yli 100 miljoonalle vammaiselle henkilölle.

3.2 Digitalisaatio on elpymisen kannalta sekä mahdollisuus että riski. Nimenomaan innovoinnin ala voi tehdä EU:sta edelläkävijän samaan tapaan kuin lohkoketjuteknologian alalla, missä EU:lla on johtava asema. Lohkoketjuun teknologiana (ei bitcoin) liittyy demokraattisia arvoja, ja se mahdollistaa näin avoimuuden ja hallintorakenteiden parantamisen. On kuitenkin hallittava digitalisaatioon liittyviä riskejä, joita ovat esimerkiksi työttömyyden kasvu, digitalisaatioon liittyvä marginaalistuminen ja sosiaalinen syrjäytyminen. Niin ikään on löydettävä keinoja hyödyntää mahdollisuuksia ja tasapainottaa riskejä samanaikaisesti ympäristössä, jossa EU pyrkii säilyttämään maailmanlaajuisen kilpailukykyensä.

3.3 On tärkeää, että säilytetään oikeuksien, normien ja kuluttajapolitiikan eurooppalainen malli. Juuri se tekee EU:sta ainutlaatuisen. Esimerkiksi digitalisaation alalla tekoälyä koskevat EU:n eettiset säännöt erottavat EU:n näkemyksen ihminen määrää -periaatteesta muiden alueiden näkemyksestä. Tämä perusoikeuksiin ja -vapauksiin perustuva lähestymistapa on osa EU:n mallia, ja se olisi säilytettävä huolimatta juuri nyt syntyvästä olevasta entistä kireämmästä kilpailuympäristöstä.

⁽⁶⁾ Ks. tämän virallisen lehden sivu 124

3.4 ETSK korostaa yhteiskunnan kaikkien alojen digitalisoinnin merkitystä, erityisesti etätyön ja digitaalisten palvelujen avulla, verkkokauppa ja sähköinen terveydenhuolto mukaan lukien.

3.5 Pandemia on osoittanut, että koulutuksen digitalisointi ei ole lähestyttävissä yhdenvertaisesti yhteiskunnassa, mikä voi aiheuttaa lisää ongelmia koulumenestyksen ja kouluttautumismahdollisuuksien osalta. Siksi on tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin, joilla tuetaan heikommassa asemassa olevia ryhmiä ja autetaan siten torjumaan eriytymistä.

3.6 Tekoälyä ja digitalisaatiota koskevaa oikeudellista kehystä on päivitettävä jatkuvasti, jotta pysytään ajan tasalla teknisessä kehityksessä ja erityisesti digitaalisen viestinnän turvallisuudessa sekä verkkojen että sisällön osalta.

3.7 ETSK panee merkille, että komissio lykkää vuoteen 2021 asti lainsäädäntöehdotusta tekoälyn vaikutuksista muun muassa turvallisuuteen, vastuukysymyksiin, perusoikeuksiin ja tietoihin. ETSK kehottaa komissiota i) edistämään monitieteisyyttä tutkimuksessa sisällyttämällä mukaan muita tieteenaloja, kuten oikeustiede, etiikka, filosofia, psykologia, työelämän tutkimus, humanistiset tieteet ja taloustiede; ii) ottamaan keskeiset sidosryhmät (ammattiliitot, toimialajärjestöt, elinkeinoelämän järjestöt, kuluttajajärjestöt, valtiovallasta riippumattomat organisaatiot) mukaan tekoälystä käytävään keskusteluun ja tasavertaisina kumppaneina EU:n rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja muihin hankkeisiin, joita ovat esimerkiksi tekoälyä koskeva julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus, alakohtaiset vuoropuhelut ja tekoälyteknologian käyttöönottoa julkisella sektorilla edistävä *Adopt AI* -ohjelma ja eurooppalainen tekoälyn tutkimuksen ja innovoinnin kärkikeskus; iii) jatkamaan suuren yleisön valistamista ja sille tiedottamista tekoälyn mahdollisuuksista ja haasteista. ETSK suosittaa myös, että komissio tarkastelee seikkaperäisemmin tekoälyn vaikutusta kaikkiin perusoikeuksiin ja -vapauksiin, muun muassa – mutta ei pelkästään – oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen, oikeudenmukaisia ja avoimia vaaleja koskevaan oikeuteen, kokoontumis- ja mielenosoitusoikeuteen sekä oikeuteen olla tulematta syrjityksi. ETSK vastustaa edelleen tekoälyn määrittämistä jonkin muotoiseksi oikeushenkilöksi. Tämä tekisi tyhjäksi vastuulainsäädännön ennaltaehkäisevän korjaavan vaikutuksen ja aiheuttaisi vakavan moraalikadon riskin sekä tekoälyn kehittämisessä että sen käytössä, mikä loisi mahdollisuuksia väärinkäytöksiin (?).

3.8 Huoli sovellusten ja verkkojen yhteentoimivuudesta Euroopan unionissa erityisesti hätätilanteissa on erittäin tärkeä kysymys älypuhelinien käytön lisääntymisen ja 5G-verkkojen käyttöönoton vuoksi.

3.9 Digitaalisten taitojen opettaminen ja digitaalisen kuilun torjuminen on välttämätöntä, kun otetaan huomioon digitalisaation eteneminen ja siitä johtuvien yksityis- ja työelämään, yhteiskunnalliseen elämään ja kaikkiin aloihin kohdistuvien vaikutusten lisääntyminen.

3.10 Euroopan valmistautuminen digitaaliselle aikakaudelle on perustellusti yksi keskeisistä painopisteistä, joka on näkyvästi esillä myös mukautetussa vuoden 2020 työohjelmassa. ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan komission tehokkaisiin ponnisteluihin, joilla pyritään edistämään tekoälyn, digitaalisten palvelujen, kyberturvallisuuden, kuluttajille tarkoitettujen digitaalisten laitteiden ja ratkaisujen sekä digitaalisen rahoituksen alalla. ETSK suhtautuu erityisen myönteisesti siihen, että ehdotetussa Euroopan uudessa teollisuusstrategiassa on vahva digitaalinen linjaus. Digitalisaatio on näkyvästi esillä myös ilmailupalveluja koskevassa lainsäädäntöpaketissa. ETSK arvostaa myös suuresti sitä, että digitalisaatiota on käsitelty eurooppalaista tutkimusalueutta koskevissa ehdotetuissa painopisteissä.

4. Ihmisten hyväksi toimiva talous

4.1 Meidän on rakennettava talouden ohjausjärjestelmämme uudelleen häiriönsietokykyisen, kestävä ja osallistavan eurooppalaisen talousjärjestelmän pohjalta. Tavoitteena ei ole ainoastaan talouden mekaaninen elpyminen vaan pikemminkin laadullinen muutos talouspolitiikan hallinnassa ja ohjauksessa.

4.2 Kriisin kaikki vaikutukset eivät ole vielä selvillä, ja uudelleenrakentaminen ja elpyminen vaativat huomattavia ponnisteluja. Siksi toukokuun 2020 ehdotukset elpymisvälineestä ja vahvistetusta monivuotisesta rahoituskehystä on pantava nopeasti täytäntöön. Meidän on myös oltava valmiita lisätoimenpiteisiin ja jo hyväksytyihin toimenpiteisiin tehtäviin muutoksiin, jos muuttuva tilanne niin edellyttää.

4.3 Komissiota kehoitetaan hyödyntämään talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa elpymisen edistäjänä ohjausjaksossa määriteltyjen investointi- ja uudistusprioriteettien pohjalta. Komitea suhtautuu myönteisesti äskettäiseen painotukseen, jonka mukaan sosiaaliset kysymykset ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelma sisällytetään paremmin osaksi EU-ohjausjaksoa, ja siihen, että elpymis- ja palautumistukiväline pannaan täytäntöön ohjausjakson kautta. Komission olisi tuettava ohjausjakson aikana euroalueen jäsenvaltioita, jotta ne ryhtyisivät kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, joilla varmistetaan lähentymisen ja yhdentymisen lisääminen talouden alalla. Tähän sisältyy yleinen myönteinen finanssipolitiikan viritys koko euroalueella, mikä mahdollistaa nykyisestä kriisistä pois johtavan kasvun.

(?) Valmisteilla oleva asiakokonaisuudesta INT/894 kuuluva lausunto – Valkoinen kirja tekoälystä (ks. tämän virallisen lehden sivu 87).

4.4 Kaikkiin muiden politiikanalojen osalta hahmoteltuihin painopisteisiin ja toimiin liittyy tarve muotoilla uusi talouden ohjausjärjestelmä, joka vastaa nykyisen makrotaloudellisen tilanteen haasteisiin ja mahdollistaa sen, että unioni ja sen jäsenvaltiot voivat panna täytäntöön strategiset teollisuus-, kilpailukyky-, sosiaali-, ympäristö- ja kauppapolitiikat. Komissio käynnisti vuoden 2020 alussa suuren tätä aihetta käsittelevän julkisen kuulemisen, mutta se on keskeytetty koronaviruskriisin ja vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisen vuoksi. Ei ole mahdollista ajatella, että vuonna 2021 voimme palata sopimuksen automaattiseen soveltamiseen. Komission olisi näin ollen käynnistettävä uusia aloitteita, joilla edistetään vakaus- ja kasvusopimuksen uudistamista, jotta voidaan varmistaa samanaikaisesti sekä vakaus että kasvu.

4.5 ETSK kehottaa tähän liittyen sopeuttamaan vaihtotaseen alijäämiä symmetrisemmin. Niin alijäämäisten kuin ylijäämäisten jäsenvaltioiden tulisi osallistua tähän. Kaikkien jäsenvaltioiden on kyettävä investoimaan enemmän julkisiin palveluihin, sillä kuten kriisi on osoittanut, julkiset palvelut ovat ratkaisevassa asemassa pelastettaessa ihmishenkiä ja torjuttaessa pandemiaa. Lisäksi Euroopan johtajien olisi harkittava EU:n finanssipoliittisten sääntöjen uudelleensoveltamisen yhteydessä niin sanottua kultaista sääntöä, jonka mukaan tietyt julkiset investoinnit voitaisiin jättää alijäämälaskeleiden ulkopuolelle ja nykyisen velkatason kestävyys otettaisiin huomioon.

4.6 Pysyvää euroalueen finanssipolitiikan vakausmekanismia on kaivattu jo pitkään, sillä se tukisi oleellisesti unionin suhdanteita torjuvia politiikkoja mahdollisten tulevien häiriöiden yhteydessä. Tällainen mekanismi edistäisi jäsenvaltioiden julkisen talouden pitkän aikavälin vakautta ja kestävyyttä ja merkitsisi seuraavaa askelta Euroopan talous- ja rahaliiton syventämisessä.

4.7 Covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen kannalta on ratkaisevan tärkeää, että eurooppalaiset rahoitusmarkkinat kykenevät varmistamaan riittävän likviditeetin. Myös rahoitusmarkkinoiden moitteeton toiminta ja taloudellisten riskien jakamiskyvyn parantaminen ovat tarpeen Euroopan talouden häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdenmukaistamisen ja yhdentymisen lisäämistä olisi siten jatkettava välittömästi. Tämä koskee myös pankkiunionin saattamista päätökseen ja pääomamarkkinaunionin vahvistamista. Baselin kehityksen jäljellä olevien sopimusten täytäntöönpanoa varten tarvittavan pankkien vakavaraisuutta koskevien sääntöjen uudelleenarvioinnin yhteydessä on otettava huomioon EU:n pankkitoimintaympäristön erityispiirteet. Lisäksi on ratkaisevan tärkeää, että rahoitusmarkkinat kykenevät tukemaan vihreää siirtymää ja digitalisaatiota. ETSK katsoo, että lisätoimet ovat tarpeen, jotta kestävyys voidaan sisällyttää osaksi rahoitusalaan, ja suhtautuu siksi myönteisesti komission tavoitteeseen uudistaa kestävä rahoituksen strategiansa.

4.8 ETSK on vahvasti sitä mieltä, että talouden digitalisoinnin yhteydessä mahdollisia muutoksia voittojen verotusoikeuksien jakamista koskeviin sääntöihin on koordinoitava maailmanlaajuisella tasolla. Komitea suhtautuukin myönteisesti komission, jäsenvaltioiden ja OECD:n/G20-maiden väliseen tiiviiseen yhteistyöhön, jonka avulla tuetaan kansainvälisen ratkaisun kehittämistä. Jos kansainvälistä ratkaisua ei kyetä saamaan aikaan, EU:n on harkittava itsenäistä etenemistä. Veropetosten, veronkierron ja rahanpesun torjunnan on oltava jatkossakin toimintaohjelman tärkein painopiste.

4.9 Koheesiopolitiikka on keskeisessä asemassa, kun pyritään varmistamaan tasapainoinen elpyminen, edistämään lähentymistä ja varmistamaan, ettei ketään jätetä jälkeen. Talouden joustavuus on ratkaisevan tärkeää koheesio-ohjelmien kannalta ja antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden siirtää varoja tarpeidensa mukaan kriisin torjumiseksi. ETSK pitää tarpeellisenä realistisen aikataulun määrittämistä, jotta jäsenvaltioille voidaan osoittaa varoja mahdollisimman pian. EU:n vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikassa olisi painotettava edelleen talouden kilpailukykyä tutkimuksen, innovoinnin, digitalisaation, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja kestävä kehityksen avulla.

4.10 Covid-19-pandemian aiheuttama terveys- ja talouskriisi on lisännyt entisestään vaurauten ja tuloihin liittyvää eriarvoisuutta ja osoittanut selvästi tarpeen uudelle yhteiskuntamallille, jossa osoitetaan enemmän resursseja taloudelliselle ja sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle, tuottavuudelle ja vaurauden oikeudenmukaisemmalle jakamiselle. Komission on nyt ryhdyttävä kiireellisesti jatkotoimiin niiden ETSK:n aiempien ehdotusten osalta, jotka auttavat torjumaan lisääntyvää eriarvoisuutta, joka aiheuttaa jakolinjoja jäsenvaltioiden ja yhteiskuntaryhmien välille ja joka on edesauttanut ääriilikkeiden ja -puolueiden nousua. Tätä varten tarvitaan jäsenvaltioiden ponnisteluja täydentäviä päättäväisiä EU:n toimia, joilla tehostetaan investointeja sosiaaliseen infrastruktuuriin (koulutus, elinikäinen oppiminen, terveydenhuolto, pitkäaikaishoito, kohtuuhintainen asuminen), kehitetään julkisia varoja markkinajärjestelmän puutteiden korjaamiseksi, siirrytään verotuloissa vaiheittain työhön perustuvasta verotuksesta kohti enemmän vaurauten perustuvaa verotusta, kehitetään avoin mekanismi kaikkia tuloja ja vaurautta koskevien tietojen seuraamiseksi ja yhdistämiseksi, perustetaan osakkeenomistajien rekisteri Euroopan tasolla ja niin edelleen.

4.11 Komission olisi ryhdyttävä covid-19-kriisin vuoksi jatkotoimiin myös sellaisten aiempien aloitteiden osalta, joilla vahvistetaan ja edistetään Euroopan roolia maailmanlaajuisena talouden toimijana. Komission olisi analysoitava tarkemmin ja ehdotettava täsmällisempiä tapoja ja keinoja vahvistaa euron kansainvälistä asemaa, monipuolistaa toimitusketjuja, edistää eurooppalaisia arvoja ja standardeja tietyillä strategisilla aloilla, varmistaa se, että EU kestäisi paremmin kolmansien maiden asettamia ekstraterritoriaalisia pakotteita ja pyrkii asteittain kohti yhtenäistä eurooppalaista edustusta kansainvälisillä rahoitusfoorumeilla.

4.12 Taloudellinen vauraus on erotettava ympäristön pilaantumisesta ja sosiaaliturvan heikentämisestä. Kiertotalouden ja yhteistyötalouden kaltaiset mallit tarjoavat uusia työllistymis-, omistajuus- ja innovointimahdollisuuksia ja muuttavat tuottajien, jakelijoiden ja kuluttajien välisiä suhteita, sillä asianmukaisesti säänneltyinä nämä liiketoimintamallit parantavat kaikkien toimijoiden häiriönsietokykyä. Keskeisiin painopisteisiin kuuluvat uuden kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman asianmukaisen täytäntöönpanon ja ETSK:n ja komission Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumin jatkamisen lisäksi kestävää kulutusta koskevan kattavan strategian edistäminen, uusien indikaattoreiden kehittäminen korvaamaan BKT-indikaattorin epäasianmukainen käyttö ja EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukauttaminen siten, että siinä otetaan huomioon kestävyys ja hyvinvointi.

4.13 Yhteiskunta on rakennettava uudelleen vahvistaen erityisesti SEUT-sopimuksen 14 artiklan, SEUT-sopimukseen liitetyn yleisen pöytäkirjan N:o 26 ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaisten yleishyödyllisten palvelujen sekä terveys- ja sosiaalipalvelujen, sähköisen viestinnän, julkisen liikenteen, energian, vesi- ja jätehuollon ja niihin liittyviä investointeja koskevan ohjelman pohjalta.

4.14 Nykyaikaiset taloudellisen kehityksen käsitteet perustuvat paitsi vaurautta, kannattavuutta ja tehokkuutta koskeviin kriteereihin myös sosiaalisten ja ympäristöä koskevien vaatimusten noudattamiseen ja kaikenlaisten kielteisten ulkoisvaikutusten ja markkinahäiriöiden poistamiseen. Kuten covid-19:n aiheuttama viimeisin kriisi on osoittanut, talouden on myös siedettävä häiriöitä ja oltava tarpeeksi vahva tulevia iskuja varten. Tätä varten on erittäin suositeltavaa poistaa rakenteellinen epätasapaino.

4.15 Nykyaikainen talous edellyttää myös sitä, että markkinoiden kaikki osa-alueet – myös melko äskettäin luodut virtuaali-, jakamis- ja kiertotalous sekä digitaalitalous – toimivat moitteettomasti. Tästä syystä rahoitusvälityksen parempi toiminta on myös tärkeää; se tarkoittaa EU:n tapauksessa erityisesti pääomamarkkinaunionin syventämistä ja pankkiunionin saattamista valmiiksi. Kestävämpään talouteen siirtymisen tukemiseksi myös verotusjärjestelmää on mukautettava, jotta se olisi ajan tasalla.

4.16 Sisämarkkinat

4.16.1 Sisämarkkinat ovat Euroopan unionin ydin. Toimivat sisämarkkinat edistävät kilpailua, lisäävät tehokkuutta, parantavat laatua ja auttavat alentamaan hintoja. Euroopan sisämarkkinat ovat varmasti yksi EU:n suurimmista saavutuksista. Sen vuoksi on erittäin tärkeää tutkia, miten sisämarkkinoiden toiminta voi edistää tai estää talouden elpymistä terveyskriisin jälkeen.

4.16.2 Sisämarkkinoiden johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä on koeteltu raskaasti covid-19-pandemian aikana. Esiin on noussut joitakin osa-alueita, joilla sisämarkkinat ovat kärsineet vakavasti ja halvaantuneet. Tällainen osa-alue oli erityisesti henkilöiden vapaa liikkuvuus. Myös rajatylittävien toimitusketjujen jatkuvuuteen kohdistui kielteisiä vaikutuksia. EU:ssa käytävän rajatylittävän kaupan volyyymi laski kaksinumeroisen luvun verran vuositasolla. Sen ydin kuitenkin säilyi ja selviytyi. Sen osalta tärkein haaste juuri nyt on elvyttää kaikki luonnolliset rajatylittävät virrat EU:n sisällä ja purkaa nykyiset sisämarkkinoiden esteet, jotka ovat saaneet melko äskettäin jopa lisää vauhtia edeltäneen kriisin jälkeen täytäntöön pantujen kansallisten strategioiden ja ajatusmallien myötä.

4.16.3 Sosiaalista innovointia on mahdollista edistää elpymisen mallina yhteiskehittämisen, yhteissuunnittelun ja yhteistuotannon avulla. Monimutkaisessa sosiaalisessa toimintaympäristössä valtavine yhteiskunnallisine haasteineen ainoana keinona on mobilisoida kaikki yhteiskunnan resurssit ja työskennellä monialaisella ja monitieteisellä tavalla ratkaisujen kartoittamiseksi. Järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta on sosiaalisen innovoinnin liikkeellepaneva voima, joka on osaltaan auttanut suunnittelemaan hyvinvointijärjestelmiä, joiden ansiosta on voitu ottaa käyttöön uusia toimintapolitiikkoja, uusia rakenteita, uusia tuotteita, uusia palveluja ja uusia työskentelymenetelmiä. Kansalaisyhteiskunnan osallistumista tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan, mutta todellista sosiaalista innovointia tapahtuu vain, jos järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta otetaan toimintaan mukaan.

4.16.4 Sisämarkkinastrategia on keskeinen osa Euroopan yhdentymishanketta, sillä se antaa ihmisille, palveluille, tavaroille ja pääomalle mahdollisuuden liikkua vapaammin ja tarjoaa mahdollisuuksia eurooppalaisille yrityksille, kuluttajille ja työntekijöille. On toteutettava toimenpiteitä, joilla saadaan käyttöön sisämarkkinoiden koko potentiaali esteiden poistajana. Lisäksi kriisin jälkimainingeissa ja muutenkin muuttuvassa ympäristössä, esimerkiksi digitalisaation yhteydessä, sisämarkkinoiden on mukauduttava täysin uusiin ideoihin ja liiketoimintamalleihin. Tavoitteena onkin palauttaa sisämarkkinat, herättää ne eloon ja rakentaa ne uudelleen elpymisvälineeksi. Lyhyen aikavälin toimiin kuuluu rajojen välitön avaaminen. Lisäksi tarvitaan lyhyen aikavälin toimia kahdella rintamalla: puututaan jännitteisiin ja vauhditetaan talouden ja tuottavuuden uudelleenkäynnistymistä.

4.16.5 Epätasapuolisten toimintaolosuhteiden syntyminen on erittäin huolestuttavaa. Jäsenvaltioiden elvytyspaketit ovat hyvin vaihtelevia, ja ne ovat johtaneet epätasapuolisiin toimintaedellytyksiin jäsenvaltioiden välillä (huolimatta hyvästä aikomuksesta helpottaa osaltaan kysyntähäiriötä). Lisäksi valtioneuvoston on tarkasteltava ja analysoitava alakohtaisesta näkökulmasta ja tutkittava, miten nämä toimet vääristävät kilpailua ja tasapuolisia toimintaedellytyksiä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

4.16.6 Reaalitaloudessa tarvitaan tuottavuutta (mikä tarkoittaa työpaikkoja, ostovoimaa sekä perustuotteita ja palveluja). Tuottavuus voi esiintyä eri muodoissa ja sen taustalla voi olla erilaisia liiketoimintamalleja, mutta tällä alalla tarvitaan toimia, jotta voidaan välttää eriarvoisuuden kasvaminen entisestään. Uudelleen käynnistäminen tarkoittaa tukipaketteja ja suotuisia olosuhteita pk-yrityksille ja teollisuudelle. Pk-yritykset ovat tunnetusti Euroopan talouden selkäranka, ja ne tarvitsevat erityistä tukea, mutta ilman ylimääräisiä rasitteita tai byrokratiaa. Pk-yritysten elpymisen on mahdollista vain, jos niille on tarjolla EU:n ja valtioiden rahoitustukea. Tuet, lainat, maksuvalmiuden varmistaminen, verokannustimet, suotuisat edellytykset henkilöstön säilyttämiselle ja palkkaamiselle, konkurssilainsäädännön tarkistaminen ja muu tuki ovat tässä ratkaisevassa asemassa. EU:n olisi toteutettava lainsäädäntötoimia konkurssilainsäädännön alalla, jotta covid-19:n vuoksi konkurssiin menneet pienyritykset voisivat aloittaa nopeasti toimintansa uudelleen. Näiden toimien olisi oltava ajallisesti rajattuja.

4.17 Teollisuusstrategia

4.17.1 Monet edellä olevista kohdista pätevät yleisesti ottaen täysin myös teollisuusstrategiaan. Euroopan teollisuuden haasteena ei ole kuitenkaan ainoastaan sisämarkkinoiden kehittäminen, vaan haasteita aiheuttavat palvelujen ohella myös perustavaa laatua olevat rakenteelliset muutokset erityisesti hiilikaivostoiminnassa ja hiili-intensiivisessä raskaassa teollisuudessa.

4.17.2 Euroopan uuden teollisuusstrategian olennainen sisältö koostuu sellaisten ratkaisujen löytämisestä, jotka mahdollistavat nykyaikaisen ja vahvan eurooppalaisen teollisuuden ja ympäristö- ja ilmastovaatimusten aiheuttamien haasteiden välisen rinnakkaiselon. ETSK on vakuuttunut siitä, että tämä rinnakkaiselo on mahdollista ja että se voi tarjota onnistuessaan suhteellisen edun Euroopalle. Toisaalta ETSK on täysin tietoinen tähän siirtymään liittyvistä valtavista kustannuksista, kunnioittaa niitä ja tukee niiden hillitsemistä ja korvaamista asianmukaisella ja taloudellisia mahdollisuuksia kunnioittavalla tavalla.

4.18 Terveydenhuoltojärjestelmät

4.18.1 Mikä tärkeintä, yksi koronaviruskriisin keskeisistä opetuksista on se, että lähes kaikkien Euroopan maiden terveydenhuoltojärjestelmiä on vahvistettava ennen kaikkea kiinnittämällä huomiota ennaltaehkäisyyn. Koronaviruksen vaikutukset ovat aiheuttaneet valtavia paineita terveydenhuoltojärjestelmille koko Euroopassa. Vaikka terveydenhuolto kuuluu jäsenvaltioiden vastuulle, rajat eivät ole esteenä viruksen leviämislle. Sillä on vaikutuksia koko Eurooppaan niin rajojemme sisä- kuin ulkopuolella sekä terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia, jotka edellyttävät yhteisiä toimia unionin tasolla.

4.18.2 Koronaviruskriisi on paljastanut EU:n riippuvuuden lääkinnällisten tuotteiden tuonnista EU:n ulkopuolisista maista. Tarvitaan investointeja terveydensuojeluun, hoitoon ja pitkäaikaishoitopalveluihin, ennalta ehkäisevään terveydenhuoltoon sekä työterveys- ja työturvallisuustoimiin – elinkaariajattelun mukaisesti –, ja EU:n toimielinten on tuettava niitä.

4.18.3 Koronaviruskriisi on tehnyt selväksi sen, että monikansallisilla lääkealan yrityksillä on hyvin paljon valtaa. Lääketeollisuuden riippumattomuuden lisäämiseksi on myös perustettava laaja eurooppalainen tutkimusrahoitus uusien lääkkeiden ja rokotteiden kehittämistä varten. EU:n toimielimillä tulisi olla tarvittavat valtuudet koordinoita keskeisten lääkinnällisten laitteiden ja suojarusteiden toimituksia, jakelua ja hintoja sisämarkkinoilla.

4.18.4 ETSK vaatii kestävyttä edistävää kemikaalistrategiaa, jolla varmistetaan ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen ja minimoidaan samalla altistuminen vaarallisille kemikaaleille. Uuden strategian on oltava täysin johdonmukainen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa.

4.18.5 Matkustajien luottamus liikenteeseen ja erityisesti julkiseen liikenteeseen on palautettava. Tämä tarkoittaa muun muassa matkustajien terveyttä suojelevia toimenpiteitä (kuten ilmastointilaitteita, sairaiden ihmisten tunnistamista, puhdistus- ja desinfiointitoimenpiteitä). Tässä yhteydessä on pohdittava uudelleen ja jopa vahvistettava matkustajien oikeuksia (esimerkiksi peruuntuneiden matkojen korvaaminen).

5. Vahvempi EU maailmannäyttämöllä

5.1 EU:n on vahvistettava ja tuettava maailmanlaajuista asemaansa siten, että se ottaa keskeisemmän ja strategisemman roolin maailmantaloudessa ja politiikassa. EU:n asema on heikentynyt viime vuosikymmenen aikana. EU:n taloudella on potentiaalia hyödyntää paremmin suhteellisia etujaan maailmanlaajuisilla kauppaa- ja investointimarkkinoilla, erityisesti edistyneiden valmistusmenetelmien ja innovatiivisten palveluiden osalta, sekä pyrkimys maailmanlaajuiseen johtosemaan. Tähän olisi yhdistettävä EU:n parempi ja tehokkaampi edustus keskeisissä maailmanlaajuisissa järjestöissä ja tarve puhua niissä yhdellä äänellä. ETSK kehottaa Euroopan komissiota ottamaan vuoden 2021 työohjelmassaan asianmukaisesti huomioon erityisesti tarpeen vahvistaa EU:n maailmanlaajuista asemaa.

5.2 EU:n olisi edelleen tuettava monenvälistä lähestymistapaa kaupassa. Sisällyttämällä sosiaaliset, työelämää koskevat ja kestävä kehityksen normit (*) WTO:n ja muiden vastaavien YK:n järjestöjen sääntöihin voitaisiin merkittävästi edistää uuden, oikeudenmukaisen talous- ja kauppajärjestyksen sekä oikeudenmukaisen ja älykkään globalisaation luomista. Samalla sen olisi vastustettava pyrkimyksiä luoda uusia esteitä ja rajoituksia maailmantalouteen.

5.3 Yksi covid-19-kriisin konkreettisista opetuksista on, että EU:n olisi harkittava huolellisemmin strategisten varojensa ja investointiensä suojaamista ja tehostettava seuranta aloilla, joilla esiintyy riski investointitoimien poliittisesta väärinkäytöstä strategisesti tärkeällä alalla.

5.4 Brexitin jälkeen EU:n ei pitäisi keskittyä ainoastaan johdonmukaisuuden ja yhtenäisyyden vahvistamiseen, vaan sen olisi myös jatkettava tietyissä tapauksissa laajentumisprosessia, joka on viime aikoina pienestä edistymisestä huolimatta viivästynyt, erityisesti joidenkin Länsi-Balkanin ehdokasmaiden unioniin liittymisen osalta. Laajentuminen voisi merkittävästi auttaa poistamaan poliittiset ja taloudelliset epävarmuustekijät ja lisätä vakautta tällä Euroopan alueella.

5.5 Viime vuosikymmenen aikana geopoliittinen tilanne on huonontunut, mikä koskee myös alueita, jotka ovat lähellä EU:n ulkorajoja. Strategista kumppanuutta ja osallistavaa naapuruuspolitiikkaa koskevaa aloitetta tulisi jatkaa vakauden tukemiseksi ja kyseisten maiden ja EU:n välisten suhteiden parantamiseksi. Tässä olisi reagoitava joustavasti uusiin olosuhteisiin ja tukeuduttava keskinäiseen kunnioitukseen ja hyötyihin, joita se tuo molemmille osapuolille.

5.6 Muuttuva geopoliittinen tilanne ja äskettäisen muuttoliikekriisin seuraukset sekä ulkosuhteiden heikkeneminen maailmassa monien uusien riskialttiiden ilmiöiden vuoksi ovat myös muuttaneet EU:n kehitysavun suuntausta. On oletettavissa, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä tähän tarkoitukseen tarkoitettuja varoja lisätään huomattavasti ja että Euroopan kehitysrahasto sisällytetään kehitykseen. ETSK kannattaa näitä toimia ja korostaa, että Afrikkaan on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta sitä voidaan auttaa selviytymään vaikeasta poliittisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristöön liittyvästä tilanteesta.

5.7 On palautettava EU:n strateginen geopoliittinen rooli maailmanlaajuisten rauhanprosessien edistämisessä talouskehitysmahdollisuuksien elvyttämiseksi EU:n naapurustossa (Länsi-Balkan, Euro-Välimeri-alue ja itäisen kumppanuuden maat) ja muilla konfliktialueilla.

(*) Ks. esimerkiksi <https://www.ilo.org/global/standards/lang-en/index.htm>

6. Eurooppalaisen elämäntavan edistäminen

6.1 Sosiaaliset toimenpiteet

6.1.1 Taloudellisten ja ympäristöön liittyvien kysymysten ohella sosiaalisen ulottuvuuden on ohjattava EU:n vuoden 2021 työohjelmaa. Tämä tarkoittaa sitä, että sen painopisteenä on oltava sitoutuminen sosiaaliseen ja kestävään Eurooppaan. Myös kansalaisyhteiskunnan organisaatioilla on tärkeä rooli tässä asiassa. Sosiaalista innovointia on mahdollista edistää elpymisen mallina yhteiskehittämisen, yhteissuunnittelun ja yhteistuotannon avulla. Monimutkaisessa sosiaalisessa toimintaympäristössä valtavine yhteiskunnallisine haasteineen ainoana keinona on mobilisoida kaikki yhteiskunnan resurssit ja työskennellä monialaisella ja monitieteisellä tavalla ratkaisujen kartoittamiseksi. Järjestäytyneet kansalaisyhteiskunta on sosiaalisen innovoinnin katalysaattori.

6.1.2 Meidän on kehitettävä laajempi ymmärrys ”oikeudenmukaisesta siirtymästä” (hiilestä luopumisen ohella) ja pantava tinkimättä täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari sekä edistettävä tulonjakojärjestelmien uudistuksia, työ- ja yksityiselämän tasapainoa ja sukupuolten tasa-arvoa.

6.1.3 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano unionin tasolla ja kaikissa jäsenvaltioissa on tärkeä vaihe ylöspäin tapahtuvan sosiaalisen lähentymisen prosessin käynnistämiseksi ennakoivasti. Komission poliittisissa suuntaviivoissa luvattiin kaikille oikeudenmukainen siirtymä kohti vihreää sosiaalista markkinataloutta. Komissio esitteli tähän liittyen etenemissuunnitelman aiheesta ”Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi”. Se käynnisti keskustelun EU:n jäsenvaltioiden, alueiden ja kumppaneiden kanssa konkreettisista sitoumuksista pilarin panemiseksi täytäntöön, jotta asiassa voidaan saavuttaa edistystä EU:n, jäsenvaltioiden, alueiden ja paikallisyhteisöjen tasolla marraskuuhun 2020 mennessä⁽⁹⁾. Komissio esittelee saamiensa panosten perusteella vuoden 2021 alussa toimintasuunnitelman sosiaalisen pilarin täytäntöönpanosta. Etenemissuunnitelman liitteessä on lisäehdotuksia vuodelle 2021. Niihin kuuluvat lapsitakuu, yhteisötalouden toimintasuunnitelma, vammaisstrategia ja maaseutualueita koskeva pitkän aikavälin visio⁽¹⁰⁾.

6.1.4 Komissio käynnisti etenemissuunnitelman puitteissa työmarkkinaosapuolten ensimmäisen ja sen jälkeen toisen vaiheen kuulemisen oikeudenmukaisista vähimmäispalkoista⁽¹¹⁾. ETSK odottaa mahdollista tulevaa komission lainsäädäntöaloitetta kohtuullisista oikeudenmukaisista vähimmäispalkoista. Tavoitteena olisi oltava sen varmistaminen, että kaikkien EU:n jäsenvaltioiden vähimmäispalkat mahdollistavat kaikille työntekijöille kohtuullisen elintason. ETSK suhtautuu myönteisesti komission toteamukseen siitä, että EU:n toiminnalla voidaan edistää kollektiivisen neuvottelumenettelyn roolia vähimmäispalkan riittävyuden ja kattavuuden tukemisessa ja että vähimmäispalkkoja koskeviin EU:n toimiin voitaisiin sisällyttää toimenpiteitä, joilla tuetaan kollektiivista sopimista erityisesti alakohtaisella tasolla⁽¹²⁾.

6.1.5 EU:n sosiaalinen ulottuvuus on niin monimutkainen asia, että sen vahvistaminen edellyttää hallinnollisia mekanismeja, jotka mahdollistavat kollektiivisen ongelmien ratkaisun eri aloja edustavien useiden eri toimijoiden kesken. Työmarkkinavuoropuhelun rooli on keskeinen. Vahva sosiaalinen elpyminen tarkoittaa myös parempia mahdollisuuksia kuulua ammattijärjestöihin ja parempaa suojelua. Työehtosopimusneuvotteluja ja työpaikkademokratiaa on tuettava. EU:n ja jäsenvaltioiden on tuettava työmarkkinaosapuolia, jotta työehtosopimusneuvottelujen kattavuutta voidaan lisätä merkittävästi. Edustavuutta, itsemääräämisoikeutta ja yhteyksiä Euroopan ja kansallisen tason työmarkkinaosapuolten välillä on vahvistettava. Lisäksi on parannettava edelleen työmarkkinaosapuolten valmiuksia ja osallistumista päätöksentekoon ja varmistettava vakaa ja tasapainoinen työmarkkinasuhteiden kehys. ETSK katsoo, että Euroopan komission olisi tarkistettava muutosten ennakoitua ja rakenneuudistusta koskeva EU:n laatukehys ja ehdotettava oikeusperustaa erityisille työntekijöiden osallistumisesta koskeville puite-ehdoille puuttumatta kansalliseen toimivaltaan⁽¹³⁾, jotta voidaan parantaa työntekijöiden osallistumista vihreän kehityksen ohjelman ja digitalisaation haasteiden ratkaisemiseen.

6.1.6 ETSK kehottaa komissiota uudistamaan Euroopan unionin talouden ohjausjärjestelmän. ETSK on vakuuttunut siitä, että joitakin muutoksia tarvitaan a) hallinnossa, eli tarvitaan erityisiä hallintomekanismeja, jotta pystytään puuttumaan nopeammin kiireellisiin ongelmiin ja ratkaisemaan monitahoisia kysymyksiä; tällaisten mekanismien tehtävänä olisi yhdistää EU:n ja jäsenvaltioiden tasot, ei korvata kummallakaan tasolla toteutettavia toimia; b) kestävä kehityksen

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/qanda_20_20

⁽¹⁰⁾ A Strong Social Europe for Just Transitions

⁽¹¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fi&catId=1226&furtherNews=yes&newsId=9696>

⁽¹²⁾ Valmisteilla oleva asiakokonaisuuteen SOC/632 kuuluva lausunto – Kohtuulliset vähimmäispalkat kaikkialle Eurooppaan.

⁽¹³⁾ CCM/124 – Muutosten ennakoitua ja rakenneuudistusta koskeva EU:n laatukehys (EUVL C 19, 21.1.2015, s. 50)

tavoitteiden sisällyttämisessä EU:n taloudellisiin ja sosiaalisiin seuranta- ja talousarvioprosesseihin. Tässä suhteessa talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso voitaisiin varustaa uusilla, paremmilla, mitattavissa olevilla ja täydentävillä sosiaalisilla, taloudellisilla ja ympäristöä koskevilla indikaattoreilla, joiden avulla voitaisiin seurata kaikkia Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin liittyviä näkökohtia ja periaatteita sekä kestävä kehityksen 17:ää tavoitetta⁽¹⁴⁾.

6.1.7 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen esittää vuonna 2021 ehdotukseen alustatyöntekijöiden työolojen parantamisesta. ETSK pitää kuitenkin valitettavana, että komission tiedonannossa⁽¹⁵⁾ ei suoraan käsitellä osallistavan ja oikeudenmukaisen siirtymän paljon laajempaa haastetta. Komitea korostaa, että tarvitaan kunnianhimoinen toimintasuunnitelma, jolla jäsenvaltioita kannustetaan noudattamaan lupauksiaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista annetun julistuksen suhteen⁽¹⁶⁾.

6.1.8 Työn määrittäminen uudelleen on ratkaisevan tärkeää covid-19-kriisin elpymisvaiheessa. Sekä yksityisellä että julkisella terveydenhuolto- ja hoiva-alalla pyrkimys tuottavuuden kasvuun on heikentänyt palvelun laatua ja työkokemusta, millä on ollut dramaattisia seurauksia terveyskriisin aikana useimmissa Euroopan unionin maissa. Siirtyminen kohti palvelupohjaisia toimintoja johtaisi työvoimavaltaisempaan talouteen, joka tasapainottaisi työpaikkojen epävarmaa luonnetta näillä aloilla, tukisi korkeampaa työllisyyden tasoa sekä palauttaisi työpaikkoja reaalityöelämään. Olennaisen tärkeitä ovatkin toimintapolitiikat, joilla tuetaan laadukasta työtä korkealaatuisia palveluja tuottavilla työvoimavaltaisilla aloilla.

6.1.9 ETSK on edelleen huolissaan siitä, että köyhyys yleensä ja myös työssäkäyvien köyhyys ovat vieläkin merkittävä ongelma monissa jäsenvaltioissa. Palkkatason parantamisen lisäksi tarvitaan kattavaa lähestymistapaa EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla, mukaan lukien toimia, joilla varmistetaan riittävät vähimmäistulojärjestelmät, yhteiset vähimmäisvaatimukset työttömyysvakuutuksen alalla ja tehokkaat aktiivisen osallisuuden järjestelmät, joita tuetaan keskeisillä ja mahdollistavilla sosiaalipalveluilla. Tarvitaan myös hyvin toimivia työmarkkinoita, julkisia työvoimapolitiikoita ja aktiivista työmarkkinapolitiikkaa⁽¹⁷⁾.

6.1.10 ETSK tukee komission sukupuolten tasa-arvostrategiaa 2020–2025 ja suosittelee, että komissio hyväksyisi sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista koskevia strategioita kaikessa ohjelmasuunnittelussa ja kaikissa hallintoelimissä sekä intersektionaalisen lähestymistavan sukupuolten tasa-arvoon. Strategia olisi pantava täytäntöön samalla kun torjutaan covid-19:n vaikutuksia käyttäen räätälöityjä ja kohdennettuja toimintapoliittisia ratkaisuja. Komitea panee merkille, että komissio aikoo ehdottaa lainsäädäntöaloitetta palkkatietojen avoimuutta koskevista sitovista toimenpiteistä. Palkkaerojen ja muiden sukupuolten välisten erojen poistamisessa olisi annettava enemmän sosiaalista tunnustusta ja taloudellista arvoa työpaikoille ja aloille, jotka työllistävät perinteisesti monia naisia ja jotka ovat usein alipalkattuja ja aliarvostettuja.

6.1.11 On tärkeää jatkaa pandemian sosioekonomisten seurausten torjumista ja hillitsemistä. Nämä seuraukset ovat poikkeuksellisen voimakkaita liikenteen, matkustamisen ja matkailun aloilla.

6.2 Muuttoliike ja covid-19-kriisin jälkeinen aika

6.2.1 Covid-19-pandemian ilmaantumisen ja sitä seuranneen kansallisia terveydenhuoltojärjestelmiä kohdanneen valtavan tragedian sekä kaikissa maissa tapahtuneen talouden romahtamisen myötä muuttoliikekysymys on näyttänyt hävinneen toimintasuunnitelmasta ja väistyneen taka-alalle samalla kun suuri yleisö on suhtautunut asiaan tietyllä välinpitämättömyydellä. Turvapaikanhakijoita ei voida hylätä nykyisen kriisin vuoksi. Suojelua koskevat perusoikeudet ovat eurooppalaisten arvojen ydintä, eikä niitä voida sivuuttaa olankohautuksella niiden aiheuttaessa epävarmuutta.

7. Uutta vauhtia eurooppalaiselle demokralialle

7.1 Euroopan unioni perustuu yhteisiin eurooppalaisiin arvoihin, joista ei voida tinkiä missään olosuhteissa. Näitä perusarvoja – ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vapaus, demokratia, tasa-arvo ja oikeusvaltio – ei saa unohtaa, kun EU ja sen jäsenvaltiot ovat hätätilanteessa ja joutuvat vastaamaan sen mukanaan tuomiin taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin. Meneillään olevaan kriisiin on reagoitava aikaimmalla ja tässä yhteydessä on oikeutettua ryhtyä

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/fi/documents/resolution/european-economic-and-social-committees-contribution-2020-commissions-work-programme-and-beyond>

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fin/TXT/?qid=1600965538199&uri=CELEX%3A52020DC0102>

⁽¹⁶⁾ Asiakokonaisuus INT/897 – Teollisuusstrategia (ks. tämän virallisen lehden sivu 108).

⁽¹⁷⁾ Valmisteilla oleva asiakokonaisuuteen SOC/632 kuuluva ETSK:n lausunto – ”Kohtuulliset vähimmäispalkat kaikkialle Eurooppaan” ja asiakokonaisuuteen SOC/583 kuuluva ETSK:n lausunto: <https://www.eesc.europa.eu/fi/our-work/opinions-information-reports/opinions/common-minimum-standards-field-unemployment-insurance-eu-member-states-concrete-step-towards-effective-implementation> (EUVL C 97, 24.3.2020, s. 32) sekä Opinion for a ”European Framework Directive on a Minimum Income” (EUVL C 190, 5.6.2019, s. 1)

tiettyihin poikkeuksellisiin ja kestoltaan rajattuihin toimiin, mutta toimenpiteet eivät saa olla oikeusvaltioperiaatteen vastaisia eivätkä vaarantaa demokratiaa, vallanjaon periaatetta tai EU:n kansalaisten perusoikeuksia. ETSK painottaa, että kaikissa asiaan liittyvissä toimintapolitiikoissa on noudatettava kaikilta osin unionin yhteisiä arvoja, jotka on vahvistettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa.

7.2 ETSK toivoo, että käynnisteillä oleva Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi voisi tarjota tämän uuden elpymis- ja uudelleenrakennusprosessin yhteydessä tilaisuuden vahvistaa ja syventää EU:n toimielinrakennetta ja todella uudistaa EU:n hanketta niin, että unioni kykenee vastaamaan tulevien vuosikymmenten tuomiin haasteisiin.

7.3 Covid-19-kriisi on paljastanut nykyisen Euroopan unionin institutionaaliset rajat ja puutteet ja osoittanut, että tehokasta ja toimivaa unionia tarvitaan kiireellisesti. Euroopan unionin uudistamisen on ulotuttava pelkkiä EU:n sisämarkkinoita pidemmälle ja johdettava yhdentyneempään Eurooppaan, jolla on oikeat verotusvaltuudet ja jonka päätavoitteena on sen kansalaisten elin- ja työolojen parantaminen. Näistä syistä ETSK katsoo, että konferenssiprozessissa olisi otettava huomioon EU:n nykyiset elvytysvälineet ja jo vahvistettu solidaarisuus samalla kun varmistetaan ekologinen kestävyys, taloudellinen kehitys, sosiaalinen edistys, turvallisuus ja demokratia. ETSK korostaa, että pandemiasta huolimatta kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, työmarkkinaosapuolten ja vaaleilla valittujen edustajien suoran osallistamisen on oltava jatkossakin yksi konferenssin painopisteistä, ja ETSK odottaa konferenssin käynnistämistä, jotta sen avulla voidaan rakentaa demokraattisempi, tehokkaampi ja häiriönsietokykyisempi unioni yhdessä kaikkien EU:n kansalaisten kanssa. ETSK katsoo, että komission olisi pidettävä konferenssin soveltamisala avoinna kaikille mahdollisille tuloksille, muun muassa lainsäädäntöehdotuksille, perussopimusten muuttamisen käynnistämiseksi ja muille vaihtoehdoille.

7.4 ETSK pitää disinformaatiota välittömänä uhkana paitsi suuren yleisön kyvyille tehdä politiikkaan liittyviä päätöksiä tiedon perusteella myös Euroopan yhdentymishankkeelle ja siten Euroopan unionin yhtenäisyydelle, hyvinvoinnille ja maailmanlaajuiselle vaikutusvallalle. EU:n demokraattisen päätöksentekokyvyn heikentäminen on monien ulkovaltojen sekä eurooppalaista yhteistyötä ja vahvempaa yhteenkuuluvuutta vastustavien ääriyhmien edun mukaista. ETSK ilmaisee vankan tukensa EU:n parhaillaan toteuttamille toimille, joilla torjutaan sekä ulkoa tulevaa että kotimaista disinformaatiota⁽¹⁸⁾. Komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että disinformaatiota koskevia käytäntöjä noudatetaan kaikilta osin ja että ne johtavat sääntelytoimiin, kehittämään äskettäin perustettua ”nopeaa hälytysjärjestelmää” ja StratCom-työryhmän tiedusteluyksiköitä nykyisestä sekä laajentamaan Euroopan ulkosuhdehallinnon disinformaationtorjuntatoimia. Myös kotimaisen disinformaation torjuntaan liittyviä EU:n toimia tulee laajentaa huomattavasti.

7.5 ETSK antaa vahvan tukensa Euroopan komission ehdotukselle laatia ”eurooppalaisen demokratian toimintasuunnitelma”. Suunnitelman tulee olla kattava, jatkuva ja muutosvoimainen, ja sen takeeksi tarvitaan rahoitustukea ja toimielinten välistä koordinoitua. Eurooppalaisen demokratian toimintasuunnitelman ja tulevien siihen liittyvien aloitteiden puitteissa olisi voimistettava huomattavasti toimia, joiden avulla pyritään varmistamaan, että tiedotusvälineet ovat vapaita ja moniarvoisia ja journalismi on laadukasta ja riippumatonta, että sosiaalista mediaa säännellään tehokkaasti etenkin disinformaation torjumiseksi ja että sääntely kattaa myös poliittisen verkkomainonnan ja vastuun sisällöistä, että vaaliprosessia uudistetaan ja syrjäytyneiden väestöryhmien, etenkin vammaisten henkilöiden, osallistuminen tehdään mahdolliseksi ja että kansalaisia valistetaan laajasti Euroopan unioniin ja sen demokraattiseen prosessiin liittyvistä asioista kaikissa jäsenvaltioissa. ETSK muistuttaa ehdotuksestaan käynnistää kunnianhimon suurelle yleisölle suunnattu viestintä-, koulutus- ja valistusstrategia, jossa keskitytään perusoikeuksiin, oikeusvaltioperiaatteen ja demokratiaan⁽¹⁹⁾.

7.6 Lisätoimet ovat tarpeen tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden sekä laadukkaan riippumattoman journalismin saavuttamiseksi ja sosiaalisen median sääntelemiseksi, jotta disinformaatiota voidaan torjua tehokkaasti. Lisäksi verkossa tapahtuvaa poliittista mainontaa ja sisältöä koskevaa vastuuta on säänneltävä.

7.7 *Paremmen sääntelyn edistäminen ja ennakointi*

7.7.1 ETSK kehottaa edelleen tarkistamaan paremman sääntelyn agendaa siten, että siihen sisällytetään ns. kestävyys-tarkastus, jotta varmistetaan, että kaiken EU:n lainsäädännön ja sen politiikkojen avulla edistetään kestävästä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa.

⁽¹⁸⁾ Asiakokonaisuus SOC/630 – Kampanjoiden vaikutukset poliittiseen päätöksentekoon osallistumisen kannalta (EUVL C 311, 18.9.2020, s. 26).

⁽¹⁹⁾ EUVL C 282, 20.8.2019, s. 39, ja komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen lujittamisesta unionissa – Tilannekatsaus ja mahdolliset jatkotoimet, 3. huhtikuuta 2019.

7.7.2 ETSK on sitoutunut edistämään REFIT-foorumin korvaavan uuden Fit for Future -foorumin (F4F) onnistumista ja on tyytyväinen siihen, että ETSK:n roolia F4F:ssä on parannettu osallistumisen, edustuksen ja panosten osalta. Tällä uudella foorumilla osallistetaan jäsenvaltioita ja kansalaisyhteiskunnan edustajia työskentelyyn yksinkertaistamisen ja tarpeettoman sääntelytaakan vähentämisen puolesta ja valmistellaan Eurooppaa uusiin tulevaisuuden haasteisiin, kuten digitalisaatioon. Covid-19-kriisi on osoittanut, että on tärkeää suunnitella politiikkoja ja vahvistaa valmiuksia siten, että niiden avulla voidaan ratkaista tulevaisuuteen liittyviä epävarmuustekijöitä.

7.7.3 ETSK palauttaa mieliin, että sääntelyn parantaminen ei voi korvata poliittisia päätöksiä eikä saa missään tapauksessa johtaa sääntelyn purkamiseen tai sosiaalisen suojelun, ympäristönsuojelun, kuluttajansuojan tai perusoikeuksien heikentymiseen. ETSK kehottaa komissiota tarkistamaan paremman sääntelyn välineistön suuntaviivoja ja kriteerejä niin, että arviointiprosesseihin sisällytetään vuoteen 2030 ulottuvan ohjelman mukaiset kestävä kehityksen tavoitteet. Paremman sääntelyn välineistöön on lisättävä erikseen ”kestäväpohjaisuuden valvonta”. ETSK kehottaa jälleen varmistamaan, että vaikutustenarviointia ja muuta arviointia koskevaa EU:n rakennetta kehitetään edelleen, jotta voidaan parantaa laatua ja edistää järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista lainsäädännön suunnitteluun ja täytäntöönpanoon ⁽²⁰⁾.

7.7.4 ETSK ehdottaa, että komissio yhdistäisi julkisiin kuulemisiin (niiden rajoitusten vuoksi) tilapäisiä pyöreän pöydän neuvotteluja asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten työmarkkinaosapuolten ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan, kanssa osallistavan demokratian vahvistamiseksi.

7.7.5 Kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistumista vaikutusten arvioimiseen ja strategiseen ennakkointiin olisi lisättävä, jotta varmistetaan, että niiden käytännön asiantuntemusta ja tietämystä hyödynnetään suunniteltaessa tulevaa lainsäädäntöä ja tulevia politiikkoja uudessa covid-19-kriisin jälkeisessä tilanteessa.

7.7.6 Kansalaisyhteiskunnan organisaatiot kärsivät itsekkin järjestelmän epätasa-arvoisuudesta ja heikkouksista. Niiden nykyinen ja tuleva kyky vastata tarpeisiin on uhattuna, koska resurssit ovat usein niukat ja määrältään vaihtelevat. Tähän on puututtava turvaamalla niiden rahoitusmekanismit. Kriisin jälkeinen komission vuoden 2021 työohjelma tarjoaa huikean mahdollisuuden arvioida uudelleen EU:n tapoja osallistaa kansalaisyhteiskunnan organisaatioita kestävämmässä ja rakenteellisemmassa rahoitustuessa hankekohtaisen rahoituksen sijaan.

Bryssel 16. heinäkuuta 2020.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*

⁽²⁰⁾ Asiakokonaisuus INT/886 – Parempaa sääntelyä: tilannearvio ja sitoumuksessa pysyminen EUVL C 14, 15.1.2020, s. 72